

Dendrokronologisk undersökning av ladan vid Hökkärrå kern, i Mossel, Floda sn, Dalarna

Ladan vid Hökkärrå kern väster om Mossel (vid vägen mot Grontjärn) [60°31'17"N, 14°44'26"E](https://www.google.com/maps/place/60°31'17\) besöktes 17 februari 2009 tillsammans med Jan-Erik Jonsson i Mossel och av mig ensam den 19 februari för kompletterande iakttagelser. Prov togs med tillväxtborr för dendrokronologisk analys ur stockarna B4, B5, B6, B7, D7 och A9a och A10a (räknat medsols med ingångsgaveln som A). Alla de undersökta stockarna är av tall utom B5 som är av gran. Många av tallstockarna uppvisar brandljud. Den dendrokronologiska analysen visar att fällningen skedde vintern 1758. Ladan kan därför antas vara byggd inför skörden 1759.

Ladan vid Hökkärrå kern nära vägen till Grontjärn

Resultatet av undersökningen är något överraskande då det ovanför dörren är med kniv inskuret årtal 1757 samt namnet *Erich nilson* med vacker frakturhandstil! Namnet och årtal är, ehuru båda skurna med kniv, stilistiskt åtskilda och kan vara gjorda av olika personer och vid olika tillfällen. Dessutom iaktogs en inristning på den högra gåten (utifrån räknat), bestående av två ganska illa skurna bokstäver "KE" (K med raka skänklar), vilket antagligen ska uttydas "Karin Ersdotter". Inga flyttmärken

Erich nilson 1757. Namn och siffror fotograferade dels med blix och dels med skakig kamera i släpande ficklampsljus, då adekvat fotoutrustning inte medtagits...

kunde hittas varken på in- eller utsidorna, varför det finns skäl att tro att ladan står på sin ursprungliga plats.

E. R. Gummerus (Det gamla Floda, 1970) anger i en lista över åkernamn i en fotnot till "Västgötens åker – v. Kläbergsvägen" på sidan 146: "I väggen på ladan vid Västgötens åker står ristat PAM 1757, vilket såsom Jans Erke' säger säkerligen betyder Per Andersson Mollgren, Västgötens ursprungliga namn". Denna uppgift torde han delvis ha hämtat från K-E Forsslund (Floda: Med Dalälven från källorna till havet, del II, bok IX, s. 73), som i sin tur hänvisar till "E. i Mora Tidning 7.12.1925"). Forsslund skriver: "En stock i en gammal silvergrå lada bär ristningen P. A. M. 1757, det är Per Andersson Mollgren som han hette efter sin hemsöcken Molla i Västergylln". Noteringen, åtminstone enligt Gummerus, bör avse denna lada, men dessa bokstäver återfanns således inte vid tillfället, men alltså väl årtal. Är det fråga om en felläsning, ett minnesfel eller undandrog sig denna inskrift endast våra blickar, eller kan det vara en sammanblandning med en annan inskrift?

Vilken Erik Nilsson som avses har inte kunnat utrönas. Det fanns vid tiden två eller tre med det namnet i Mossel, men ingen av dessa måste naturligtvis med nödvändighet vara den som här avses.

Ladan är timrad med enkla rännknutar och stockarna, som är av vinterbarkat rundtimmer av påtagligt skiftande dimensioner, saknar långdrag. Dörröppningen har behållit sina ursprungliga dimensioner, och är placerad mitt på gaveln och omfattar varv 4-10 av totalt 16 (syllar men ej rösten medräknade). Gåtarna är relativt kraftiga, men gåtspåren av den enkla, spetsigt V-formade typen. De sitter väl på plats. De tre mellersta av de totalt nio golvtilljorna av klovor, som går från gavel till gavel, går ut framför ladans ingång, så att en trappavsats därigenom bildas. Taket är relativt flackt och röstet består endast av två varv, men åsarna är så många som sex (Ingen entydig nockås finns alltså), varför det kan antas att ingen navare använts vid byggnationen. Ladan är försedd med ett bra plåttak, men är tyvärr mycket invuxen i den granskog som numer beväxer hökkärråkern.

Träden som användes var, när de fälldes, upp till dryga seklet gamla, och i många fall påverkade av brand. Tillväxten är efter cirka 1708 ojämn.

Torbjörn Axelson, Björbo 2009-02-19

Statistiska dateringsdata och mätdata.

Uppmätningen har gjorts med Cybis Coorecoorder från scannade bilder av proven i upplösningen 2400 dpi.

Cybis CDendro, Algorithm: Proportion of last two years growth (2,0,T)
Correlations between available references in FHKA-PISY.fil and
SödraDal dated to 2005 with corr >= 0,15 and with overlap >= 19

	Corr	Test	lap	T- Over	
all...	0,76	12,22	113		based on 10 members
FHKA02a	0,54	6,01	92	1666-1758	Stock B4 (PISY)
FHKA02b	0,61	6,83	79	1667-1746	
FHKA03a	0,62	8,00	107	1651-1758	Stock B6 PISY +1-2 ringar
FHKA03b	0,15	0,61	19	1651-1670	barkskada
FHKA04a	0,61	7,90	108	1650-1758	Stock B7
FHKA04b	0,56	6,38	90	1650-1740	
FHKA05a	0,54	6,66	108	1645-1758	Stock D7
FHKA06a	0,58	6,43	84	1673-1757	Stock A9a Skadat (ej vankant)
FHKA06b	0,45	4,36	75	1672-1748	
FHKA07b	0,55	6,74	106	1648-1758	Stock A10a

Cybis CDendro, Algorithm: Proportion of last two years growth (2,0,T)
Correlations between available PCAB references FHKA01a.pos (stock B5)
dated to 1758 with corr >= 0,43 and with overlap >= 72
Results sorted according to decreasing correlation coefficient values.

	Corr	Test	lap	T- Over	
all...	0,56	5,59	72		based on 3 members
HusklGör	0,53	5,20	72	Gördalen Särna, Dalarna	PCAB
JAEMTUA_	0,46	4,33	72	JAEMTUA1 Jämtland, historisch	PCAB
swed312	0,43	3,93	72	Björbo (and Grangarde), Dalarna	PCAB

FHKA	1	Lada Hökkärrsåkern, Mossel, Floda, Dalarna	PCAB	
FHKA	2	Sweden Picea abies 200m 6031N1444E	1686	1758
FHKA	3	T. Axelson		
FHKA01a	1686	126 125 115 108		
FHKA01a	1690	120 183 100 133 142 116 98 103 117 108		
FHKA01a	1700	131 106 129 110 87 131 142 130 110 119		
FHKA01a	1710	120 141 136 128 131 98 96 96 96 118		
FHKA01a	1720	110 134 139 134 178 180 168 141 122 136		
FHKA01a	1730	149 152 148 128 143 144 127 113 139 135		
FHKA01a	1740	137 98 120 131 99 113 133 131 117 105		
FHKA01a	1750	114 90 121 127 121 119 112 109 84 999		
FHKA01a	####	B5, PCAB		
FHKA01b	1686	127 109 114 117		
FHKA01b	1690	140 161 -999 -999 145 136 109 117 141 139		
FHKA01b	1700	128 114 118 99 117 109 145 145 127 113		
FHKA01b	1710	91 110 126 120 112 82 98 91 95 116		
FHKA01b	1720	98 110 120 105 130 153 145 157 143 150		

FHKA01b	1730	136	130	130	119	121	135	125	104	110	124
FHKA01b	1740	141	86	109	159	143	134	131	140	115	84
FHKA01b	1750	75	999								

FHKA 1 Lada Hökkärråkern, Mossel, Floda, Dalarna PISY
 FHKA 2 Sweden Pinus sylvestris 200m 6031N1444E 1645 1758
 FHKA 3 T. Axelson

FHKA02a	1666	177	168	144	148						
FHKA02a	1670	138	125	161	146	152	150	175	126	196	116
FHKA02a	1680	126	126	78	98	69	104	78	64	44	55
FHKA02a	1690	55	76	82	72	94	69	61	52	57	50
FHKA02a	1700	61	40	61	73	74	51	52	49	35	33
FHKA02a	1710	42	54	62	71	60	81	82	69	50	45
FHKA02a	1720	53	68	81	49	48	70	59	66	79	71
FHKA02a	1730	96	168	155	126	119	101	96	94	104	84
FHKA02a	1740	72	63	68	68	62	73	77	107	134	146
FHKA02a	1750	161	127	131	150	129	155	158	121	109	999

FHKA02a ##### B4 (PISY?)

FHKA02b	1667	138	158	118							
FHKA02b	1670	97	108	139	190	170	153	148	123	153	93
FHKA02b	1680	122	118	56	67	33	52	71	43	29	36
FHKA02b	1690	33	52	64	51	87	71	60	46	47	37
FHKA02b	1700	37	28	51	49	41	58	65	83	44	41
FHKA02b	1710	70	94	89	89	68	82	77	54	41	47
FHKA02b	1720	69	82	86	78	58	91	62	54	59	84
FHKA02b	1730	96	104	108	89	91	76	57	61	69	55
FHKA02b	1740	47	38	55	57	49	58	65	999		
FHKA03a	1651	191	138	162	197	167	122	123	112	78	
FHKA03a	1660	93	104	126	127	93	72	71	53	38	58
FHKA03a	1670	101	133	133	139	118	108	93	71	114	120
FHKA03a	1680	128	173	109	73	45	60	70	50	50	41
FHKA03a	1690	43	72	71	68	89	93	95	78	70	44
FHKA03a	1700	64	49	70	46	61	61	55	56	32	17
FHKA03a	1710	26	37	40	44	47	64	50	31	21	19
FHKA03a	1720	34	39	40	45	48	54	41	48	43	34
FHKA03a	1730	48	43	56	57	48	33	34	29	35	32
FHKA03a	1740	14	7	18	21	16	16	9	20	24	27
FHKA03a	1750	43	39	37	45	36	33	28	19	22	999

FHKA03a ##### B6 PISY +1-2 ringar

FHKA03b	1651	212	121	113	196	152	148	114	111	66	
FHKA03b	1660	110	103	146	102	82	72	91	58	27	69
FHKA03b	1670	56	999								

FHKA03b ##### barkskada

FHKA04a	1650	198	213	175	229	167	157	143	115	125	82
FHKA04a	1660	96	88	138	128	91	85	90	87	94	97
FHKA04a	1670	87	82	69	63	43	41	48	45	58	57
FHKA04a	1680	61	85	69	51	38	40	37	21	21	27
FHKA04a	1690	39	50	42	34	61	52	44	48	48	29
FHKA04a	1700	37	31	53	49	36	30	39	41	22	15
FHKA04a	1710	20	19	27	24	26	38	38	31	23	27
FHKA04a	1720	30	22	17	30	14	17	32	42	56	95
FHKA04a	1730	127	136	141	121	140	128	116	95	90	75
FHKA04a	1740	60	31	42	39	39	41	61	94	82	67
FHKA04a	1750	119	94	114	121	69	88	58	59	57	999

FHKA04a ##### B7

FHKA04b	1650	227	186	192	244	203	146	124	134	134	90
FHKA04b	1660	79	98	123	116	106	78	81	76	75	86
FHKA04b	1670	80	72	56	51	33	28	37	35	47	49
FHKA04b	1680	53	90	88	55	50	40	46	25	15	19
FHKA04b	1690	36	49	52	49	64	51	31	42	39	19
FHKA04b	1700	28	16	28	35	32	27	35	38	21	12
FHKA04b	1710	14	18	25	23	27	36	25	20	25	25
FHKA04b	1720	31	27	26	24	16	19	27	64	86	99
FHKA04b	1730	104	108	120	106	168	162	123	127	122	99
FHKA04b	1740	63	999								
FHKA05a	1645	294	280	244	281	223					
FHKA05a	1650	206	176	111	132	172	144	130	90	83	69
FHKA05a	1660	67	65	94	95	84	65	80	73	68	94
FHKA05a	1670	107	115	98	79	49	35	35	39	67	68
FHKA05a	1680	60	104	76	75	68	48	49	35	23	36
FHKA05a	1690	48	61	72	72	97	93	83	84	70	42
FHKA05a	1700	72	80	102	84	82	75	60	61	39	20
FHKA05a	1710	35	35	57	65	49	53	62	27	24	28
FHKA05a	1720	26	33	49	73	51	28	19	19	19	15
FHKA05a	1730	21	33	36	25	18	10	19	17	12	7
FHKA05a	1740	-999	-999	-999	-999	-999	11	16	28	45	32
FHKA05a	1750	64	67	72	61	61	52	33	45	42	999

FHKA05a	####	D7									
FHKA06a	1673	287	232	189	177	143	162	164			
FHKA06a	1680	162	182	165	180	154	108	119	53	45	57
FHKA06a	1690	64	92	102	90	130	101	101	77	62	46
FHKA06a	1700	59	38	63	45	59	44	41	42	16	3
FHKA06a	1710	23	22	31	36	27	9	35	42	40	41
FHKA06a	1720	57	51	69	56	28	54	62	124	160	125
FHKA06a	1730	94	84	69	60	53	29	31	55	71	61
FHKA06a	1740	43	21	48	51	55	43	65	93	140	155
FHKA06a	1750	197	134	140	111	105	86	63	69	999	
FHKA06a	####	A9a	Skadat	(ej	vk)						
FHKA06b	1672	161	235	188	138	162	151	197	133		
FHKA06b	1680	129	132	117	127	100	75	77	34	38	47
FHKA06b	1690	52	67	79	82	101	85	96	83	68	37
FHKA06b	1700	44	27	41	37	35	26	27	21	21	-999
FHKA06b	1710	17	16	22	21	23	27	41	53	46	50
FHKA06b	1720	73	69	75	59	51	60	66	96	114	106
FHKA06b	1730	74	88	74	71	71	58	47	66	68	43
FHKA06b	1740	52	35	52	59	50	59	111	135	114	999
FHKA07b	1648	255	303								
FHKA07b	1650	280	252	167	223	193	148	118	96	102	64
FHKA07b	1660	71	95	111	86	91	97	111	78	74	86
FHKA07b	1670	75	55	88	103	74	57	62	48	53	51
FHKA07b	1680	42	60	52	52	38	24	26	17	8	8
FHKA07b	1690	10	33	31	25	27	32	35	34	34	16
FHKA07b	1700	17	10	11	8	7	7	12	9	-999	-999
FHKA07b	1710	-999	-999	9	10	15	21	28	14	10	8
FHKA07b	1720	16	15	17	18	15	20	24	20	24	28
FHKA07b	1730	22	35	43	48	30	40	37	59	73	66
FHKA07b	1740	46	22	37	37	30	21	27	48	51	52
FHKA07b	1750	106	123	137	148	77	91	82	97	75	999
FHKA07b	####	A10a									

Denna och andra dendrokronologiska studier återfinns på www2.hemsida.net/taxelson/dendro/obj/index.htm